

L'efecte Rashomon i l'horta urbana

NATURA URBANA. Les diferents percepcions personals de qualsevol esdeveniment o incident viscut comporten que cadascú després les expliqui de manera també diferent, amb un cert grau de versemblança i subjectivitat, malgrat que cada versió no porti tota la veritat, però sí una part d'aquesta. Aquest fenomen s'anomena "efecte Rashomon".

Un dels ramals de la Séquia de Manresa

L'any 1950, Akira Kurosawa, director de cinema japonès, va fer una pel·lícula sobre un assassinat i una violació dels quals eren testimonis quatre personatges. Les interpretacions del que havia succeït eren diferents i contradictòries. Totes les versions tenien la seva coherència, però influenciades per la percepció individual dels fets. La pel·lícula es va titular "Rashomon" i la trama es basava en el conte En el bosc, de l'escriptor japonès Ryunosuke Akutagawa.

El nostre món està ple d'efectes Rashomon i d'aquests no se n'escapen les controvèrsies i els conflictes ambientals. Sempre hi ha interpretacions i interessos contradictoris quan es tracta dels recursos naturals. Tant si són temes de conservació i protecció de la natura com si són de gestió ambiental. Un exemple el trobem en la protecció i revalorització del patrimoni ambiental Manresa. En concret, de l'horta urbana i la conservació del ramal de la Séquia de Santa Clara, del barri de la Sagrada Família. Hi ha percepcions contraposades. Els plans urbanístics -o les modificacions per afavorir interessos particulars-, són una percepció tècnica de la realitat, lligada de vegades a interessos molt concrets. Aquests no segueixen els mateixos "tempos" que la percepció que en tenen els ciutadans que viuen en els espais afectats. Els veïns -la plataforma de veïns de la Sagrada Família- tenen una clara memòria socioecològica de l'entorn. Coneixen el barri amb pèls i senyals i això hauria de ser el punt de partida de les accions sobre l'entorn. Els coneixements aportats pels tècnics sovint no inclouen aquesta saviesa popular, malgrat que poden incorporar-la.

A les percepcions tècniques i veïnals, caldria afegir-hi una tercera percepció, la de les empreses privades que s'implantaran gràcies al pla urbanístic, en concret la cadena de supermercats Mercadona, que hauria de tenir sensibilitat ambiental pel barri. La raó no la té ningú i la té tothom. Però, la suma de les tres percepcions hauria de suposar un seguit de canvis en l'entorn sense provocar conflictes ni intromissions sobre la població local ni el patrimoni. Els ciutadans, en participar en les accions, en definitiva, es veuen cohesionats. I d'aquesta manera es conserva un patrimoni ambiental únic de Manresa.